

Saros Körfezi

MAR006

Acil
Aynı (0)

© Ali İhsan Gökçen

Yüzölçümü : 41735 ha
Boylam : 26,52°D
Enlem : 40,61°K
Yükseklik : 0 m - 280 m
İl(ler) : Edirne, Çanakkale
İlçe(ler) : Keşan, Enez, Gelibolu
Koruma Statüleri : Doğal sit alanı

- **Alanın Tanımı**: ÖDA, Ege Denizi'nin kuzeydoğusundaki Saros Körfezi'nin bir kısmını ve Meriç Deltası'nın güneyindeki kıyı şeridini içine alır. Tektonik bir çöküntü olan körfezin Gelibolu Kemikli Burnu ÖDA'sı içinde yer alan güney bölgeleri kısmen bakirdir. Yerleşim yoğunlukla doğu ve kuzey bölgelerinde yer almaktadır. Kuzeyinde ve güneyinde yalvarlı kıyılarla çevrili olan körfezin giderek daralan doğu ucunda Kavak Deltası bulunur. Körfezin kumulları Kuzey Ege kumulları arasında günümüze kalan en iyi örneklerdir. Kumulların yüzey sularının akışını engellemesi sonucunda alanın kuzeyinde mevsimsel hafif tuzlu lagünler oluşmuştur.
- **Habitatlar**: ÖDA, kızılçam ormanı (*Pinus brutia*), maki toplulukları, sarp kireçtaşı kayalıkları üzerindeki bitki toplulukları, kumullar ve kıyı lagünlerinden oluşan zengin bir habitat çeşitliliğini içerir. Alandaki kumullar, vadi ağzlarında suyun geçişini engeller ve bunun sonucunda az tuzlu sığ lagünlerin meydana gelmesine neden olur. Buradaki kıyı kumulları Türkiye'nin diğer kumul sistemlerinden bitki varlığı açısından çok farklıdır. Sınırlı yayılış gösteren endemik ve nadir türleri içeren, zengin bitki örtüsüne sahip kumul alanlar, deniz kenarından karaya doğru değişik bir mozaik oluşturmuştur. Kavak Deltası'nda mevsimsel bataklıklar ve tuzcul çayırılar uzanır.
- **Türler**: ÖDA, ülkemize endemik ve nesli küresel ölçekte tehlikede olan bitki türü *Dianthus ingoldbyi* için önemlidir. Alan kuş türleri için önemli üreme ve kışlama alanıdır. Nesli küresel ölçekte tehlike altında olan küçük sakarca (*Anser erythropus*) ile sibirya kazı (*Branta ruficollis*) alanda kışlar. ÖDA'da kuluçkaya yatan önemli kuş türlerinin başında küçük kerkenez (*Falco naumanni*), kocagöz (*Burchinus oedicnemus*), bozkır toyganı (*Calandrella brachydactyla*), akça cılıbit (*Charadrius alexandrinus*), bataklıkırlangıcı (*Glareola pratincola*), uzunbacak (*Himantopus himantopus*), küçük balaban (*Ixobrychus minutus*) ve küçük sumru (*Sterna albifrons*) gelir. ÖDA'da üreyen önemli memeli türlerinin arasında susamuru (*Lutra lutra*), farekuyruklu yediuyur (*Myomimus roachi*), bezazkesicidişi körfare (*Nannospalax leucodon*) ve Avrupa gelengisi (*Spermophilus citellus*) yer alır.

Trakya tosağası (*Testudo hermanni*), benekli kaplumbağa (*Emys orbicularis*) ve adi tosağa (*Testudo graeca*) sürüngen türleri de alanda yaşamaktadır.

Kelebek türlerinden Himalaya mavi kelebeği (*Pseudophilotes vicrama*) ve sarı lekeli zıpzıp (*Thymelicus acteon*) ÖDA içerisindeki diğer koruma önceliğine sahip türlerdendir.

- **Alan Kullanımı**: Körfeze kıyısı olan Keşan ve Enez ilçelerinin köylerinin geçim kaynaklarının başında buğday, ayçiçeği, çeltik, kavun gibi tarım ürünleriyle kümes hayvancılığı, hayvancılık, arıcılık ve balıkçılık gelmektedir. Kıyı şeridindeki ikinci konutlar genellikle yaz mevsiminde kullanılmaktadır. Kayalıklarda olta balıkçılığı yapılmaktadır.

- **Tehditler**: Körfezin çevresinde yer alan Mecidiye, Erikli, Yayla ve Sultaniçe'nin kıyılar, yoğun olarak ikinci konut baskısı altındadır. Alandaki temel alan kullanımı olan tarımın yerini hızla yapılaşmaya bıraktığı görülmektedir.

Saros Körfezi'ne sanayi tesislerinden atık ve deşarj yapılmamaktadır. Ancak yerleşim alanlarından gelen kanalizasyonlar denize verilmektedir.

Otlatmanın bitkiler üzerindeki olumsuz etkisi dolaylı olarak kumul ekosistemine zarar vermektedir. Kaçak kum çıkarımı kumullar için çok önemli bir tehdit durumundadır ve özellikle kumul çayırıklarının yok olmasına neden olmaktadır.

Alandaki ağaçlandırma çalışmalarının büyük kısmında doğal bitki türlerinin kullanılmaması, yangın, yer yer görülen erozyon gibi birçok diğer çevresel faktörler bitki çeşitliliğini olumsuz etkilemektedir.

Saros Körfezi'nden geçirilmesi düşünülen Transtrakya Petrol Boru Hattı'nın hem kumul alanları, hem de bölgedeki ekolojik bütünlüğü olumsuz etkileyeceği tahmin edilmektedir.

- **Koruma Çalışmaları**: Alan içinde yer alan kıyı ve sulak alanların bir kısmı birinci ve ikinci derece doğal sit statüsünde koruma altına alınmıştır. Ancak alanda korumaya yönelik bilinen bir planlama çalışması bulunmamaktadır.

■ **Yerel İlgili Sahipleri**
Edirne Valiliği, Çanakkale Valiliği, Edirne İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Çanakkale İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Keşan Doğa Çevre Kültür Derneği (DOÇEK).

■ **Eray Çağlayan**

Saros Körfezi önemli doğa alanı topografya haritası

Saros Körfezi önemli doğa alanı bitki örtüsü haritası

Takson Adı	E	TE	Kırmızı Liste		Popülasyon Büyüklüğü	ÖDA Kriteri
			K	B		
 <i>Dianthus ingoldbyi</i>	1	0	-	CR	Var	A1, A2
 <i>Anser erythropus</i> - Güneydoğu Avrupa ve Hazar	0	0	VU	EN	25 Birey (1986 Kışlama)	A1, B1, C1
<i>Anthus campestris</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Branta ruficollis</i>	0	0	VU	VU	180 Birey (1986 Kışlama)	A1, B1, C1
<i>Burchinus oedincnemus</i> - Doğu Avrupa	0	0	LC	VU	Nadir (Üreme)	B1, C1
<i>Buteo rufinus</i>	0	0	LC	(NT)	Nadir (Üreme)	C1
<i>Calandrella brachydactyla</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Charadrius alexandrinus</i> - Akdeniz ve Karadeniz	0	0	LC	LC	20-40 Çift (Üreme)	C1
<i>Coracias garrulus</i> - Avrupa	0	0	NT	VU	Var (Üreme)	B1, C1
<i>Falco naumanni</i>	0	0	VU	LC	Var (Üreme)	A1, C1
<i>Glareola pratincola</i> - D. Akdeniz ve Karadeniz	0	0	LC	LC	75-100 Çift (1989 Üreme)	B3, C1, C3
<i>Himantopus himantopus</i> - D. Avrupa ve D. Akdeniz	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Ixobrychus minutus</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Lanius collurio</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Lanius minor</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Lanius nubicus</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Melanocorypha calandra</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Sterna albifrons</i> - D. Avrupa	0	0	LC	LC	6-10 Çift (Üreme)	C1
<i>Tadorna ferruginea</i> - Akdeniz ve Karadeniz	0	0	LC	(LC)	356 Birey (2005 Kışlama)	B3, C1, C3
 <i>Lutra lutra</i>	0	0	NT	-	Var	C1
<i>Monachus monachus</i>	0	0	CR	(CR)	Var	A1, C1
<i>Monachus monachus</i> - Doğu Akdeniz	0	0	CR	(CR)	Var	B1, C1
<i>Myomimus roachi</i>	0	0	VU	EN	Var	A1, A2, C1
<i>Nannospalax leucodon</i>	0	0	VU	-	Var	A1
<i>Spermophilus citellus</i>	0	0	VU	-	Var	A1, C1
<i>Spermophilus citellus thracicus</i>	0	0	VU	(VU)	Var	B1, B2, C1
 <i>Emys orbicularis</i>	0	0	NT	NT	Var	C1
<i>Testudo graeca</i>	0	0	VU	NT	Var	A1, C1
<i>Testudo hermanni</i>	0	0	NT	NT	Var	C1
 <i>Archon apollinus</i> - Anadolu	0	0	-	EN	Var	B1, C1
<i>Pseudophilotes vicrama</i> - Anadolu	0	0	-	VU	Var	B1
<i>Thymelicus acteon</i> - Anadolu	0	0	-	VU	Var	B1